

MEHMET AKPINAR ANAOKULU REHBERLİK BÜLTENİ (2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı)

Sevgili Anne Babalar,

Çocuklarımızın sağlıklı gelişim süreçlerinden geçerek, sağlıklı bireyler olarak topluma dahil olmaları nihai amaçlarımızdan biridir. Ancak gelişimde yaşanan olumsuzluklar bireyin tüm hayatını etkilemektedir. Bu olumsuzluklardan en yıkıcı olanlarından biri ise “Çocuk İhmal ve İstismarı”dır.

ÇOCUK TANIMINA GENEL BAKIŞ

Çocuk Hakları Sözleşmesi: 1.Madde: 18 yaşından küçük her insan çocuk sayılır.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu: 3. Madde: Daha erken ergin (reşit) olsa bile 18 yaşını doldurmamış kimse çocuk sayılır.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu: 6. Madde: Çocuk deyiminden 18 yaşını doldurmamış kişi anlaşılır.

Bedensel, ruhsal ve cinsel gelişimin henüz tamamlanmadığı 0-18 yaş arasındaki dönem çocukluk dönemi olarak tanımlanır. (T.C. Sağlık Bak.- Halk Sağlığı)

ÇOCUK İHMAL VE İSTISMARI

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 1999'da yaptığı tanıma göre; çocuğun sağlık, büyüme ve gelişmesini olumsuz olarak etkilenmesine neden olan her türlü fiziksel ve/veya duygusal, cinsel, ihmal veya ihmale neden olacak ticari reklam amaçlı ya da diğer bütün etkileme şekilleri de dâhil olmak üzere her türlü tutum ve davranışlara maruz kalmasıdır (Krug ve ark., 2003).

Çocukların ya da ergenlerin ana-babaları, onları bakıp gözetmek ve eğitmekle görevli bireyler, vasi gibi kişiler ya da yabancı kişiler tarafından yapılan bedensel ve/ya psikolojik olarak sağlıklarına zarar veren; fiziksel, duygusal, cinsel ya da zihinsel gelişimlerini engelleyen tutum ve davranışlar olarak da tanımlanmaktadır(T.C. MEB- Özel Eğitim ve Rehberlik).

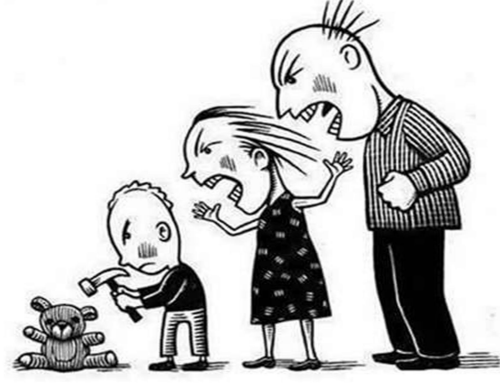
Çocuğa yönelik kötü muamele olarak tanımlayabileceğimiz “Çocuk İhmal ve İstismarı”nın Dünya Sağlık Örgütü tarafından tanımlanan dört farklı boyutu vardır.



• **Fiziksel İstismar;** Çocuğa karşı, sağlığına, yaşamına, gelişimine veya onuruna zarar veren ya da zarar verebilme olasılığı yüksek, kasıtlı fiziksel güç kullanılmasıdır. Bir erişkin tarafından itaati sağlama, cezalandırma ya da öfke boşaltma amacı ile elle ve/veya aletle çocuğun vücudunun herhangi bir yerine şiddet uygulayarak çocuğa zarar verilmesidir. Bu dövülme, yanma, ısırılma vb. yollarla olabilir.

• **Cinsel İstismar:** Çocuğun tam olarak anlayamadığı, onay vermesinin mümkün olamayacağı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ya da toplumun yasalarına, sosyal normlarına aykırı olacak şekilde bir cinsel etkinliğe dahil edilmesidir.

- **Duygusal İstismar:** Ebeveyn ya da çocuğa bakan kişinin davranışları ya da sözleriyle çocuğun ruh sağlığını bozacak etkide bulunması ve çocuğun bu nedenle büyüme gelişme ve ruh sağlığı açısından genetik kapasitesine ulaşmasının engellenmesidir. Bu durum bir süreç içinde, pek çok defalar tekrarlanabileceği gibi, tek bir seferde de gerçekleşebilir.



- **İhmal:** Çocuğa bakmakla yükümlü kimselerin; çocuğun beslenme, giyinme, barınma, eğitim, sağlık, diş sağlığı ve sevgi gibi temel gereksinimlerini karşılamada ihmal göstermesi, çocuğun beden ve ruh sağlığının veya bedensel, duygusal, sosyal ya da ahlaki gelişiminin engellenmesidir.

Son yıllarda çocuk ihmal ve istismarının beşinci boyutu olarak tanımlanan “Ekonomik İstismar” da karşımıza çıkmaktadır.

- **Ekonomik İstismar:** Çocuğa bakmakla yükümlü erişkinin çocuğu maddi gelir kaynağı olarak görüp çocuktan maddi kazanç elde etmesi, çocuğun çalıştırılması, çocuğun gelişimini engelleyici, haklarını ihlal edici işlerde ya da düşük ücretli iş gücü olarak çalışması ya da çalıştırılması olarak tanımlanmaktadır.

İhmal ve İstismarın Çocuk Üzerindeki Etkileri

Bireyin çocukluk döneminde maruz kaldığı herhangi bir ihmal veya istismar yaşantısı, tüm yaşamını her boyutta etkilemektedir. Birey, maruz kaldığı kötü muamelenin tüm olumsuz etkilerini bedensel, ruhsal, duygusal, bilişsel alanlarda yaşayacaktır. Bu etkilerin bir kısmını şöyle sıralayabiliriz: Benlik saygısının azalması, travma, öğrenme problemleri, düşük okul başarısı, sorunlarını şiddetle çözme, suça eğilim, okuldan-evden kaçma, tikler, antisosyal davranışlar, uyku bozuklukları, kaygı bozuklukları, ilaç-alkol-uyuşturucu bağımlılığı, depresyon, kronik sağlık problemleri...

Ebeveynler olarak neler yapabiliriz?

Öncelikli olarak çocuğunuzun gereksinimlerini göz ardı etmeyin, fiziksel, duygusal, bilişsel, sosyal alanlarda gelişim dönemine uygun nasıl destek olabileceğinizi araştırın, bu ihtiyaçları sağlayabilmek için çaba sarf edin.

Çocuklarımızın gelişim dönemlerine uygun öğrenmesi gereken bilgi ve becerileri öğrenmelerine destek olun. Cinsel gelişim süreci, mahremiyet eğitimi, hayır diyebilmeyi öğrenme, kişisel sınırlarını bilme, özel bölgelerini öğrenme, özel bölgelerini korumayı öğrenme gibi. Çocuğunuzla cinsel gelişimi hakkında yaşına uygun bir şekilde konuşun, vücudunun özel yerlerini anlatın. İyi dokunma ve kötü dokunma hakkında bilgi verin. Biri çocuğunuza istemediği bir şekilde dokunursa, hayır demesini, yardım istemesini öğretin.

Rehberlik Servisi olarak ihmal istismardan Korunma sürecinde ebeveynleri bilgilendirirken, öğrencilerimizle de özel bölgelerini öğrenme, iyi dokunuş- kötü dokunuş özel bölgelerin korunması, yardım alabileceği yetişkinler konularında rehberlik etkinlikleri de yapılmaktadır. Ebeveynler olarak bu süreci evde de desteklemek oldukça önemlidir.

Çocuğunuzla iletişiminizin sağlıklı olması, çocuğunuzun sizinle çekinmeden korkmadan konuşabilmesi, yaşadığı herhangi bir durumu size anlatabilmesi ihmal ve istismar durumunu tespit açısından da büyük önem arz etmektedir.

Çocuğunuza ev adresinizi ve telefon numaranızı öğretin. Kaybolursa kime başvurması gerektiğini ve tanımadığı kişilerden sakınması gerektiğini söyleyin. Yabancılarla konuşmaması, hediye almaması, arabalarına binmemesi konusunda anlatın. Çocuğunuzun halka açık yerlerde tuvalete tek başına ve ebeveyni dışında biriyle gitmesine izin vermeyin.

Çocuğunuzun nerede olduğunu, kimlerle olduğunu daima bilin. Arkadaşlarını ve arkadaşlarının ailelerini tanıyın. Arabada, kalabalık alanlarda, pazarda vb. yerlerde yalnız bırakmayın.

Çocuğunuza sevginizi ifade edin, sarılın, öpün. Onu onayladığınızı ve kabul ettiğinizi anlatın. Aktivitelere katılın. Çocuğunuzla kaliteli zaman geçirin.

Kurallar belirlerken, nedenlerini yaşına uygun bir şekilde açıklayın. Kimlerin evine gidebileceğini açıkça ve çok net söyleyin. Örneğin; size ulaşamadığı takdirde nereye gidebileceğini, hangi komşuda kalabileceğini öğretin.

Çocuğunuz, biri ile bir arada olmak istemiyorsa, o kişiden rahatsız oluyorsa (o kişi çok yakınınız bile olsa), nedenini öğrenin. Kim olursa olsun, biri çocuğunuza gereğinden fazla ilgi gösteriyorsa, bu duruma dikkat edin.

Çocuk ihmal ve istismarında bildirim yükümlülüğünüz olduğunu lütfen unutmayın. TCK-Madde 278'e göre her vatandaşın suçu bildirim yükümlülüğü vardır.

Sağlıklı ve mutlu günler dileriz.

Rehberlik Servisi

KAYNAKÇA:

*T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_04/05104328_1.Yocuk_Yhmal_ve_YstismarY_HakkYnda_Genel_Bilgi.pdf

*T.C. Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü (Ruh Sağlığı Dairesi Başkanlığı), <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/ruh-sagligi/ihmal-istismar.html>

* <https://www.sagligim.gov.tr/ruh-sa%C4%9Fl%C4%B1%C4%9F%C4%B1/107-%C3%A7ocuk-istismar%C4%B1-ve-ihmali.html>

* http://yozgatram.meb.k12.tr/icerikler/rpdh-brosurleri_22914.html

* <https://cocukhaklari.wordpress.com/hakkinda/cocuk-istismari-cesitleri/ekonomik-istismar/>

* BAKIR, E. ve KAPUCU, S., "Çocuk İhmal ve İstismarının Türkiye'de Yapılan Araştırmalara Yansımaları: Bir Literatür

İncelemesi" , Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi 2017 (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/337185>)